

mellan rum och ögonblick
rum för fotografiska medier i Tokyo

afgangsprogram förår 2017
Gerda-Maria Larsson
Stud 1553

*"I believe that any place has the potential to become
the center of the world."*

Hiroshi Naito

Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering
Kunstakademiets Arkitektskole
Arkitektur Rum og Tid

Handledare Maja Zander Fisker

Innehåll

- 5 **Inledning**
Det lokala i det globala
- 7 **Tematik**
Antropocen
Världsmålen
- 9 **Kontext**
Japan
Tokyo som urban struktur
Tokyo som rytmisk komposition
- 13 **Arkitektonisk intention**
Rum som en föränderlig process i tiden
- 15 **Program**
Mellanrum och tomrum
Fotografi
Rumsprogram
- 19 **Område**
Daikanyama
- 21 **Metod**
Rytm
- 23 **Material**
- 25 **Studieförlopp**
- 27 **Litteraturlista**

Yasuaki Onishi, reverse of volume, Rödasten Konsthall, Göteborg

Inledning

antropocen

byggnadskropp

Tokyo

Jordens förändrade förhållanden sedan industriella revolutionen föreslås vara starten på en ny geologisk epok som kallas antropocen, människans tidsålder. Projektet är en reflektion kring människans avtryck på jorden och vill utifrån det föreslå en byggnadskropp i Tokyo som innehåller rum för fotografiska medier. Rytmanalys upptäcker och döljer verkligheten i projektet, den ses som ett filosofiskt sökande i kontexten men återges även genom tematiken som är en diskussion kring antropocen och de avtryck och spår som gör sig synliga under och efter omvandlande processer. Programmet diskuterar det ögonblickliga, återgivningen av händelser genom fotografiska medier och löser på så sätt upp tid och rum. Tokyo som valt fält exemplifierar en extrem i undersökningen kring det urbana landskapet och människors samexistens i det och önskar väcka tankar som kan appliceras i fler sammanhang och platser i världen. Det är en undersökning av arkitektur i tid och rum, dess avtryck och förmåga att drabba människan genom sin upplösta och sammansatta komposition i landskapet.

det lokala i det globala

"Is it not possible for a sense of place to be progressive; not self-closing and defensive, but outward-looking?"

Doreen, Massey

rytm

nätverkande
medvetet handlande

Doreen Massey beskriver i sin text *A Global Sense of Space* begreppet *Time and Spacecompression*, tid och rumsbegreppets förhållande till hastighet. Hastigheten är en komposition av rytmer som skapar stadens dynamik och som upplevs flytande, förhållandet mellan scenerna bestämmer hastigheten. Undersökningen utforskar tanken om arkitektur som ett sätt att arbeta parallellt i fälten analys, projekt, nätverkande och handlande för att se arkitekturen som progressiv och medveten i sitt handlande.

Ice watch, Paris, Olafur Eliasson - Museum of oil, Berlin, territorial agency

Tematik

Antropocen

antropocen Antropocen är ett föreslaget namn på den geologiska epok vi föreslås befinna oss i, det är ett intensivt forskningsfält som undersöker människans avtryck på jorden. Epoken föreslås ha haft sin start i och med industriella revolutionen och yttrar sig genom de sår på jorden som människan lämnat och lämnar efter sig som i många fall aldrig kommer läka. Antropocen vittnar om en nedbrytning av naturliga miljöer och ekologiska system, arkitekturens avtryck är uppenbart och att diskutera begreppet i förhållande till arkitekturen känns naturligt.

“Our problems are man-made, therefore they may be solved by man. And man can be as big as he wants. No problem of human destiny is beyond human beings.”

John F. Kennedy

avtryck
tid

Att lyfta begreppet och kika på det i samband med arkitektur bidrar i det här projektet både med en tematik och reell diskussion kring avtryck i tiden samt som en reflektion kring människors samexistens i urbana miljöer. Vi kan inte uppfatta händelser som sätter avtrycken men vi kan uppfatta avtrycken efter människans handlande och på så sätt skapa oss en bild av framtiden och kan verka för framtiden. Det är en konfrontation av ett ohållbart beteende, människans avtryck på jorden.

ohållbart beteende

avtryck - avbildning - reproduktion - återgivande
avbild - spår - märke - negativ - omvänd - spegling

Världsmålen

11

Sustainable cities and communities; make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable.

urbanitet
samexistens

Projektet diskuterar intagandet av urbana rum, en konfrontation med frågan om vad urbanitet innebär och hur urbana miljöer kan utvecklas på ett hållbart sätt för människa och natur i samexistens genom arkitektur. Tankarna ingår i undersökningen som en parallell diskussion och verkar både vägledande och som motstånd i projektets förlopp.

Natur - urbanitet, 21st Century Museum of Contemporary Art, Kanazawa

Kontext

Japan

"the light softly filtering through the paper screens... (is) ment to create a meditative frame of mind..."

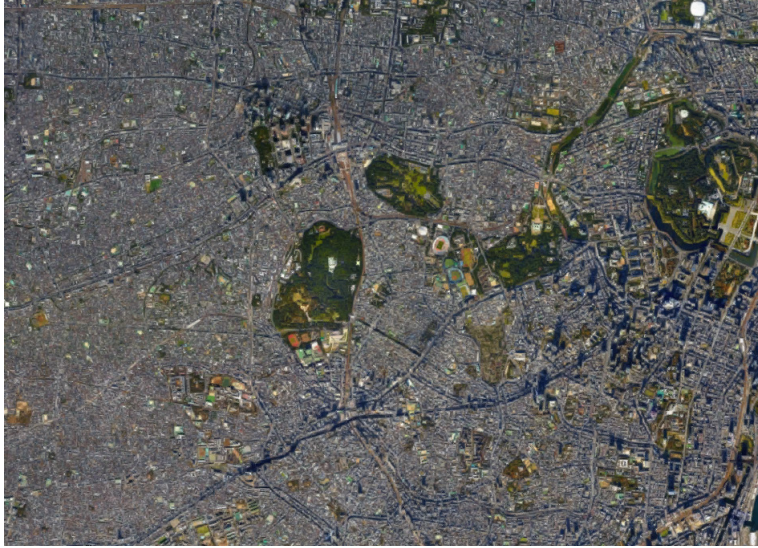
Daisetz Suzuki, Zen and Japanese Culture

kultur

När Japan i slutet på 1800-talet öppnades för omvärlden efter att ha varit slutet i drygt 250 år öppnades en kultur som kom att få stort inflytande på resten av världen. Det starka kulturella arv som öppnades, spreds, influerade och påverkades av andra kulturer. Arvet bär med sig en sinnlig dimension som utforskar världen på ett värnadsfullt sätt vilket lever kvar starkt än idag. Japansk arkitektur är ett utforskande av rummet som en upplevelse i tiden, den söker djupet i förhållandet mellan tid och rum. Genom att möta den japanska arkitekturen möts två kulturella olikheter i och med min egen bakgrund och kan ifrågasättas var för sig och tillsammans genom speglingen i varandra. Projektet önskar att undersöka den japanska arkitekturens förhållande till rummet och tanken om människan som del i ett kollektiv, människans identitetsskapande genom dess relation till sina medmänniskor.

arkitektur

kulturell spegling

Kontext

Tokyo som urban struktur

struktur
 samexistens
 jordbävningsrisk
 förtätning

Tokyo kan både ses och upplevas som en väv av olika stark intensitet, kartan vittnar om en extrem struktur som breder ut sig på ett brutalt men vackert sätt. Staden kan ses som ett rikt exempel på en urban struktur med alternativa sätt att se på täthet och samexistens människor emellan. Det är en kontext som uppvisar att täthet inte är lika med intensitet och att människor kan leva tätt, effektivt och dynamiskt samtidigt. Intensitet uppstår kring transportnoderna och de kommersiella stråken, den vertikala fördelningen är där av stor betydelse för att fördela intensiteten. Den täta strukturen medför också en stor risk i och med den jordbävningsrisk som finns i området. Tokyos urbana struktur undersöks med intentionen att finna kreativa lösningar på stadsbyggande som kan användas som vidare inspiration och kunskap i förtätningen av städer runt om i världen.

Tokyo som rytmisk komposition

”Arkitekturen kan gennem en artikulering af begivenheder udfolde modeller for nye måder at agere på, som samtidig peger på, hvorledes de isolerede fænomener kan indgå i nye meningsfulde konstruktioner af udvekslinger, der etableres gennem særlige specifikke modulationer, og som åbner for praksisser med en rumlig manifestering i form af nicherdannelser i urbaniteten, der som et betydningsfilter og en handling forener og rejser værket og værkets sted.”

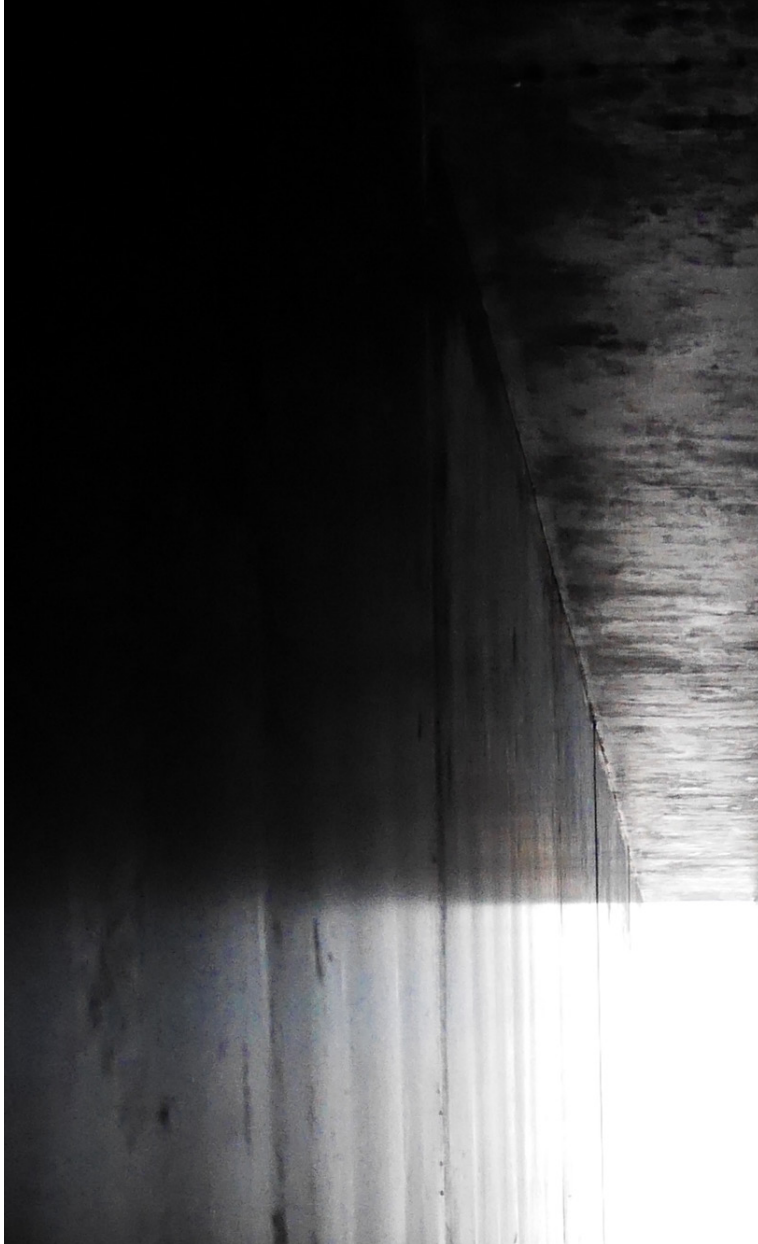
Cort Ross Dinesen, Det laminære

gatan
 rytmanalys
 rhytmos

Gatan är där arkitekturen och det urbana livet möts och flätas in i varandra. Gatan har en tydlig rytm som kan undersökas i förhållande till sin kontext genom de utväxlingar som inträffar dem emellan. Gatan ändras ständigt men är samtidigt oändligt repetitiv. Genom att använda rytmanalys i undersökningen av Tokyo kan fältet lösas upp och ses både sammansatt fragmenterat. Tokyo som rytmisk komposition genererar en läsning som ligger till grund för projektets diskussion kring avtryck och urbanitet i symbios. Den franska författaren och tänkaren Roland Barthes diskuterar i samband med rytmanalys det grekiska ordet *rhythmos* vilket beskrivs som ett mönster i ett flytande element, en föränderlig form. Omvandlingarna löser då upp det som vi antagit som fasta och stabila former i temporal förlopp. Inte bara för att se att formerna är relativa och förändrar sig med tiden men ännu mer viktigt för att se hur tiden tar form genom de urladdningar av energi som skapar rytm.

Tokyo från ovan

Övergång från ljus till mörker

Arkitektonisk intention

"Architecture is not buildings; buildings are mainly stuff. Architecture is an active connection, a practice which activates a relation between material spaces and their inhabitation; and, it structures that relation, it structures what we call the relation between space and polity, as well as the construction of polities themselves."

John Palmesino, Territorial Agency

byggnadskropp
avtryck

Projektets intention är att föreslå en byggnadskropp i Tokyos täta urbana struktur utifrån en diskussion kring arkitekturens avtryck i tiden samt aktiveringen och formandet av mellanrummet som rumslighet. Genom begreppet antropocen skapas ett möte mellan den mänskliga konstruktionen och naturen, genom rytmanalys skapas en distans och ett närmande verkligheten parallellt.

Rum som en föränderlig process i tiden

MA

Det japanska ordet för rum- MA beskriver förhållandet mellan tid och rum som en föränderlig process i tiden, ett odelbart förhållande av ett flöde. Rummet beskrivs som något som skapas av föreställningarna som fås genom upplevelsen av elementen istället för den reella sammansättningen av element. MA kan därför beskrivas som upplevelsen av rummet. Det upplevda rummet är en subjektiv upplevelse av det byggda och det inte byggda i sig, som erfaras i rörelsen genom rummet.

upplevelsen

"Thus time is expressed in Japanese as space in flow, making time a dimension of space"

Günter, Nitschke

ljus och skugga

Rummet kan beskrivas genom ljuset och skuggorna som står i ett ständigt växelspel med varandra och som tillsammans tecknar ett flytande rum.

sekvensen

Projektets undersökning rör sig kring sekvensen, rörelsen genom rum och övergången från rumsliga fragment till en sammansatt sekvens både som en objektiv och subjektiv upplevelse.

Ice watch, Paris, Olafur Eliasson

Program

Projektets program är en mötesplats kring fotografiska medier, det är en satellit till Tokyo Photographic Art Museum som undersöker fotografiets rum i en mindre skala och i en annan kontext. Programmets intention är att lyfta fotografiska medier och bidra till lokala och globala utbyten. Det innehåller en exponerande del som arbetar som den öppna delen där mötet mellan människa och arkitektur, människa och konst, människa och människa sker. Programmets andra del verkar mer slutna och innehåller en undersökande del där fotografi undersöks digitalt genom virtual reality och där det mer kontemplativa, inre reflekterande mötet mellan människa och fotografi sker. Den administrerande delen verkar också i den mer slutna delen som en understödande funktion.

Mellanrum och tomrum

Mellanrummet - tomrummet behandlas i projektet som det objektivt och subjektivt upplevda rum som innehar en egen temporal dimension. Det verkar både åtskiljande och omslutande, skalet går i och med sin tillblivelse från flytande reflektion till ett fast avtryck i tiden som öppnar för nya förlopp, objektet blir i sig mellanrummet.

"Förutsättningen för föränderlighet och dynamik är en fundamental tomhet och detta tomrum är det ofattbart oändliga som omfattar allt"
Kristina Fridh, Japanska Rum

Den japanska vördnaden för tomhet är återkommande i alla konstformer, det är ett växelspel mellan agerande och icke-agerande. I asymmetrin uppkommer tomheten som ett resultat av en ofullbordad form, det tvingar till en subjektiv mental process. Fragmenten ska inte upplevas som enskilda objekt utan istället ingå i en föränderlig och dynamisk helhet, så också mellanrum och tomrum.

Det upplösta innanför ramen

Program

Fotografi

ögonblick

Fotografi har en förmåga att verka både inre reflekterande och absolut avbildande av verkligheten, det träffar varje individ individuellt och skapar rum för reflektion och eftertanke. Kamerans slutare fångar ett ögonblick i tiden, den fångar det efemära och skapar genom framkallningen

komposition

en ny värld genom sin komposition. Dess skarpa ram avgränsar det inramade och sätter det i spel mot kontexten och det undersökande ögat. Fotografiet verkar upplösande av tid och rum, det skapar sin egen temporal dimension och kan upplevas som en resa mellan det objektiva och subjektiva. Kopplingen mellan det lokala och det globala verkar upplöst i fotografiets närvaro i rummet.

närvaro

Rumsprogram

det exponerande

förmedlande

interagerande

informerande

det slutna

undersökande

administrerande

kontemplerande

Programmet omfattar en yta på cirka 500 kvadratmeter, det är ett vägledande areal och kan komma och ändras.

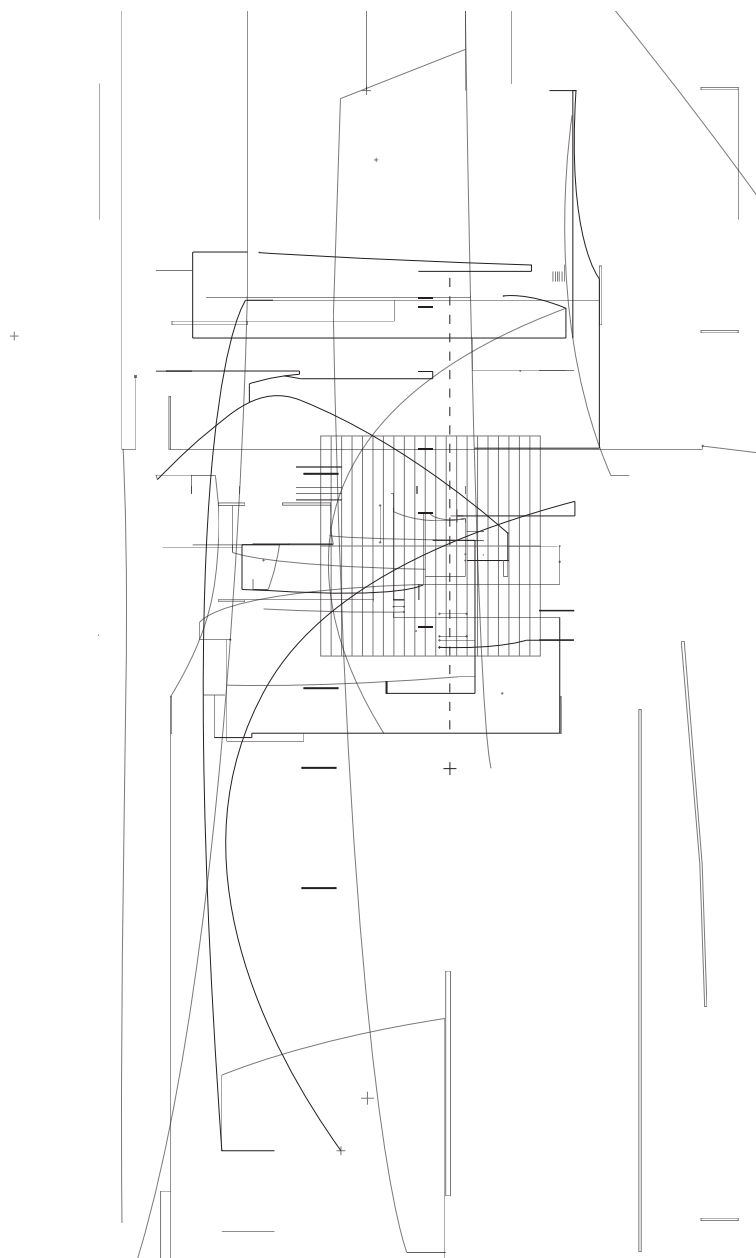

Låg bebyggelse i topografiskt böjande kontext

Daikanyama

Shibuya	Området Daikanyama ligger innanför distriktet Shibuya i Tokyo, det innehar en stor diversitet programmässigt men är relativt småskaligt i jämförelse med andra områden med samma publika programinnehåll.
promenadområde	Topografiskt sker en höjning i området vilket innebär lutningar åt flera håll. I diverse texter omnämns området som ett promenadområde med en diversitet som lockar en mångfald vilket kan sammankopplas med programmets intention att verka som en länk mellan människor och världen. Uppdelningen i distrikt där likartade sociala nätverk tar plats nämns som allt viktigare i utvecklingen av Tokyo, det ses som ett viktigt socialt kapital att bevara i den enorma kontexten.
socialt kapital	

Historiskt sett har området genomgått många förändringar i och med bland annat skador av jordbävningar och det finns därför ingen tydlig tidslinje som gör sig synlig genom arkitekturen. Karaktärsmässigt beskrivs området på flera ställen som Tokyos Brooklyn på grund av dess framhävande av konst, något som programmet ansluter sig till.

Undersökning från tidigare projekt omkring rytm, inramning och sammanhang

Metod

Det undersökta fältet ses som en sammansättning av fragment som i realiteten upplevs flytande, undersökningen löser upp och sammanför dessa, den undersöker möjliga sammansättningar och finner motstånd i kontextens byggda struktur och topografi. Teckning och modell används växelvis reflekterande och producerande, abstraherande och konkretiserande i projektet. Det skapar en dialog mellan fältet, tematiken och handen, det noterar det konkreta och målar upp det subjektiva och ramar in ett eget universum där arkitekturen succesivt kan skrivas in. Den diagrammatiska undersökningen utgår från den ständigt närvarande rytmen, dess förmåga att abstrahera och synliggöra händelser och förlopp som utmärker fältets karaktär. Framkallningen pågår som en flytande vätska som är i ständig rörelse och skapar nya sammansättningar och utvecklar sig själv. I vätskan undersöks mönster och förändringar som synliggör temporala strukturer och utväxlingar i kontexten.

Rytm

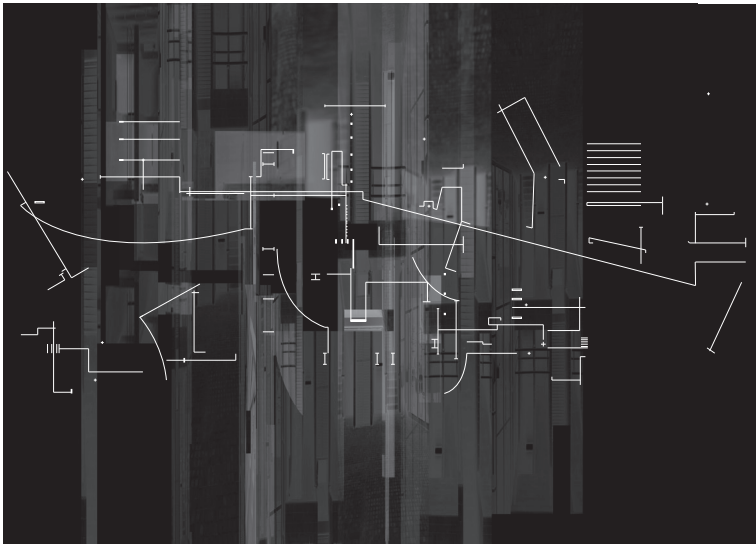
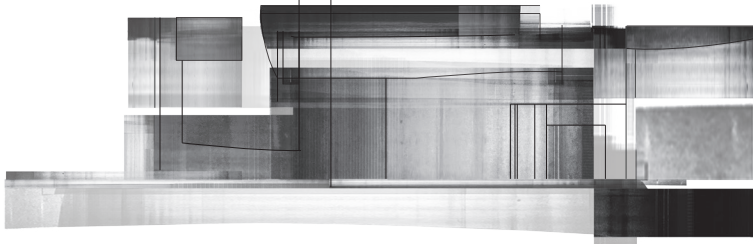
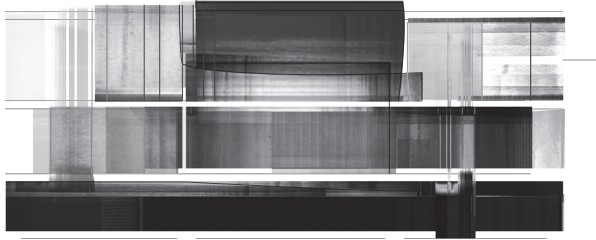
Rytm som analytiskt redskap accepterar den komplexa verkligheten och erbjuder en möjlighet att förstå snarare än att bestämma en specifik form eller aktivitet. Rytmanalysen bidrar till en förståelse och en tolkning av fältet utan att tvinga in det i specifika former eller händelser, det skapar ett rum där arkitekten får utrymme att ge form till den fördjupade förståelse som ligger till grund för resultatet. Att undersöka ett sammanhang genom rytm möjliggör en aktivering av det vi inte ser, det underliggande ständigt närvarande. Undersökningarna arbetar över kontexten och i sig själva om vartannat för att inte låsa sig och istället utvecklas med de rytmiska processer som arbetar i fältet. De söker efter avvikelser att fästa sig till och arbeta med och mot i den vidare konkretiseringen. Undersökningarna av fältet ligger till grund för programmets organisering på vilket sätt arkitekturen griper sig an fältet.

"By new combinations, breaks and transformations of rhythms as relations between bodies, sites and concepts, we are able to activate spatial, temporal and theoretical dimensions of the in-between, and so hidden and forgotten rhythms of importance in the city."

Koch Daniel & Sand Monica

fotografiet

Programmets reflektion kring fotografiet tas upp i undersökningen som ett sätt att fånga stämningar genom fotots rytmiska process. Kamerans slutare fångar ögonblick som sätter sitt avtryck i arkitekturen i form av en organisering genom snittets inramning.

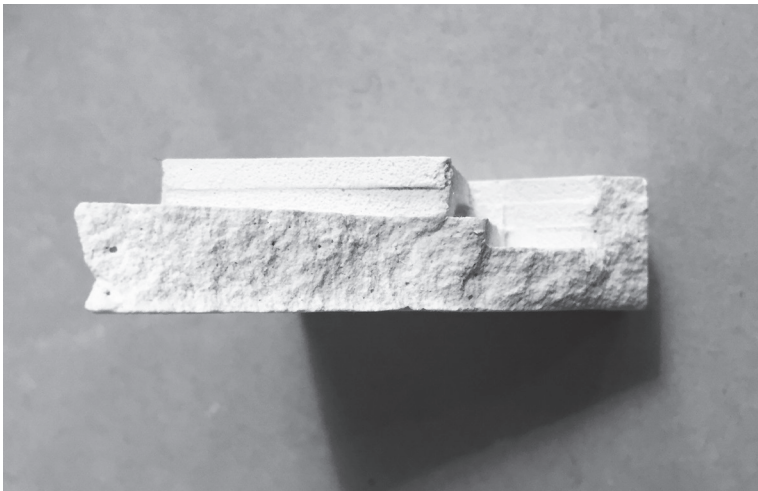
Undersökning av London som urbant fält - konceptuella snittstudier

Material

skala 1:500 / 1:1000
skala 1:100 / 1:200

kartläggande och undersökande teckningsmaterial
undersökande arbetsmodeller
kontextmodell
planer, sektioner, fasader
visualiseringar

Materialet är vägledande och kan komma att ändras under projektets förlopp.

Modellstudier i gips, en undersökning omkring tyngd, sammansättning och avtryck

Studieförlopp

2012-2015	Bachelor, LTH – Lund School of Architecture 2012-2015
2015-2017	Master, Arkitektur Rum og Tid, KADK 2015-2017
augusti 2015 – januari 2016	Praktik augusti 2015 – januari 2016, White arkitekter Stockholm
november 2015	Studieresa till Japan
mars 2016	Workshop, Hydra, Grekland
7-11 september 2016	Studieresa till London

Helene Schmitz, Green Room - där naturen sätter sitt avtryck

Litteraturlista

- Barthes Roland, *Det ljusa rummet*, Stockholm: Alfabeta, 2006.
- Barthes Roland, *Empire of Signs*, New York: Hill Wang, 1983.
- Barthes Roland, *How to live together*, Columbia: Columbia University Press, 2012.
- Barthes Roland, *I tegnens vold*, Köpenhamn: Forlaget politisk revy, 1999.
- Fridh, Kristina, *Japanska Rum*, Stockholm: Svensk byggtjänst, 2004.
- Ishigami, Junya, *Another scale of architecture*, Kyoto: SEIGENSHA ART PUBLISHING, 2012.
- Jonas Marielouise & Rahmann Heike, *Tokyo Void*, Berlin: jovis Verlag GmbH, 2014.
- Koch Daniel & Sand Monica, *Rhythm as Mode, Methods and Theory for Analysing Urban Complexity*, Birmingham: BCU publication. 2010.
- Lefebvre Henri, *Rhythmanalysis*, London: Bloomsbury Academic, 2013.
- Massey Doreen, *Space, Place and Gender*, Minnesota: University of Minnesota Press, 1994.
- Plummer Henry, *Light in Japanese Architecture*, Tokyo: A+U Publishing, 1995.
- Radovic Darco, *Measuring the Non-Measurable 03 - Mn'm Workbook 1*, Keio: Flick Studio Co. Ltd., 2013.
- Ross Dinesen Cort, *Kartografi Morfologi Topologi*, Köpenhamn: Konstakademiets Arkitektskoles Forlag, 2009.
- Sand Monica, *Konsten att gunga*, Stockholm: Axl Books, 2008.
- Suzuki, Daisetz T., *Zen and Japanese Culture*, Princeton: Princeton University Press, 1973.

Bildkällor anges intill bilderna, om inget anges tillhör bilderna författaren.

Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler
for Arkitektur, Design og Konservering